

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

UNIWERSYTET
EKONOMICZNY
W KRAKOWIE

**Global
Communities**
Ukraine

The USAID DOBRE Program

Модель економіки замкнутого обігу – практика впровадження

Малопольська школа публічної адміністрації

Краківський економічний університет

Доктор Міхал Кудлач

Вебінар проводиться в рамках програми USAID «Децентралізація приносить кращі результати та ефективність» (DOBRE), що реалізується організацією Global Communities.

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

UNIWERSYTET
EKONOMICZNY
W KRAKOWIE

**Global
Communities**
Ukraine

Чому ми рухаємося до занепаду в економічному та соціальному плані? (контекстуальні передумови)

Економічні мегатренди

- Глобалізація
- Метрополізація
- Диджиталізація економіки
- Зміна клімату
- Деглобалізація

ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ
ЦЕ ДОБРЕ

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

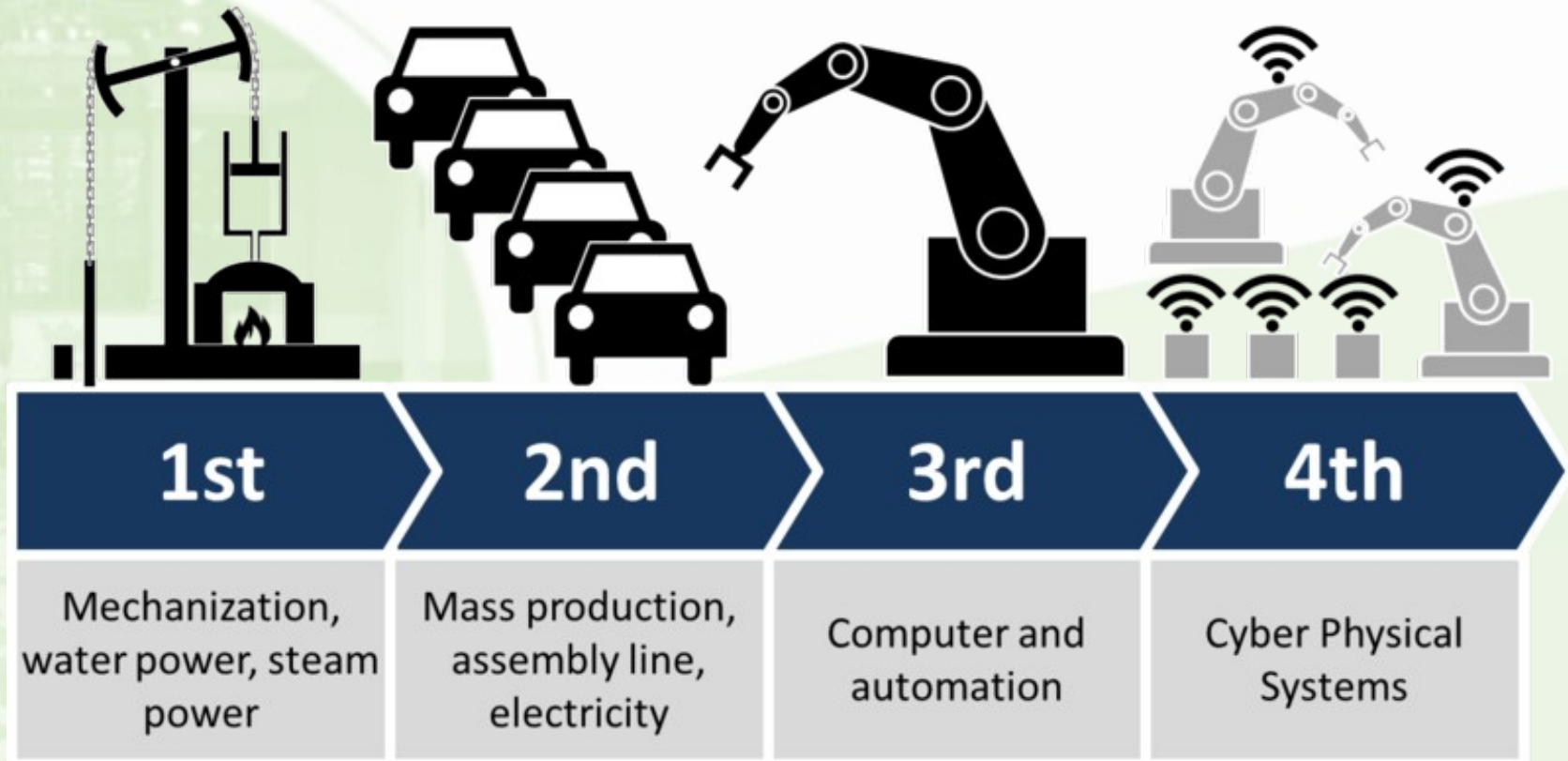

UNIWERSYTET
EKONOMICZNY
W KRAKOWIE

**Global
Communities**
Ukraine

Rewolucje przemysłowe – kamienie milowe rozwoju ludzkości

US
FROM THE

1900

**Global
Communities**
Ukraine

2021

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

UNIWERSYTET
EKONOMICZNY
W KRAKOWIE

**Global
Communities**
Ukraine

Вибрані наслідки глобалізації

- Мобільність
- Насиченість
- Інтенсивність
- Креативність
- Експансивність (поступ, оптимізація, лінійність, опортунізм)
- Вестернізація
- ПОЛЯРИЗАЦІЯ

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

UNIWERSYTET
EKONOMICZNY
W KRAKOWIE

**Global
Communities**
Ukraine

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

UNIwersYTET
EKONOMICZNY
W KRAKOWIE

**Global
Communities**
Ukraine

REDSTONE
INSIDE THE FAMILY FEUD

**WHO TO
BLAME FOR
COLLEGE
COSTS**

**\$60 OIL?
BELIEVE IT**

RETIREMENT GUIDE
REARRY OR SHACK UP?
DYING WITHOUT A WILL

NOVEMBER 12, 2007 | WWW.FORBES.COM

Forbes

JOE MONSTER

Nokia

**ONE BILLION
CUSTOMERS—
CAN ANYONE
CATCH THE
CELL PHONE KING?**

ALPHA'S
ADVANCED
BLUETOOTH
HEADSET

**PLUS
11 GADGETS WE LOVE**

Olli-Pekka Kallasvuo
Chief Executive

\$4.99 | CANADA \$6.99

Kodak

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

UNIWERSYTET
EKONOMICZNY
W KRAKOWIE

**Global
Communities**
Ukraine

Вибрані наслідки метрополізації

- Зростання значення мегаполісу (якість життя, міграція).
- Міста віддзеркалюють потенціал національних економік.
- Гравітаційні поля мегаполісу (всепроникний вплив).
- Концентровані простори розвиваються швидше, ніж розосереджені (Джейн Джейкобс).
- ПОЛЯРИЗАЦІЯ.

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

UNIWERSYTET
EKONOMICZNY
W KRAKOWIE

**Global
Communities**
Ukraine

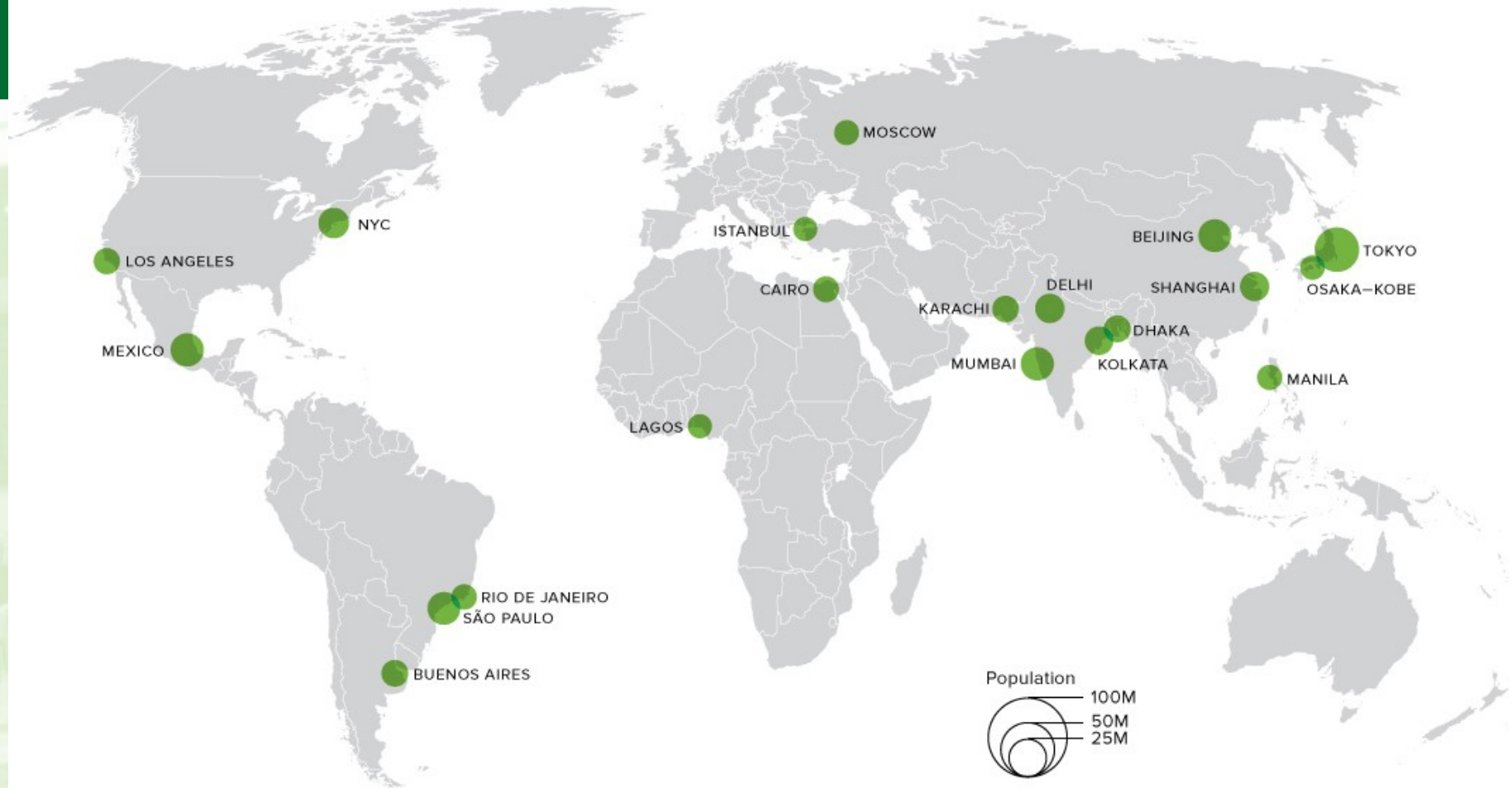

This is what Tokyo, the largest city on Earth, looks like from plane

THE WORLD'S 20 MOST POPULOUS MEGACITIES (2010 - 2100)

A total of 13 African cities will surpass New York in size over the next 80 years

2010 TOP 20 CITIES BY POPULATION

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

UNIWERSYTET
EKONOMICZNY
W KRAKOWIE

**Global
Communities**
Ukraine

Диджиталізація

- Розвиток віртуального простору (використовується для соціальних та професійних контактів)
- Можливість вирішити проблему без фізичного контакту
- Можливість проживання за межами контакт-центру (наприклад, у центрі міста, на вулиці для зустрічей, в офісі)
- Розосередження мешканців міста
- Розростання міст
- Зростаюче значення функціональних сфер
- Зміни на ринку праці
- Технології на службі міста (розумне місто)
- Економіка знань

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

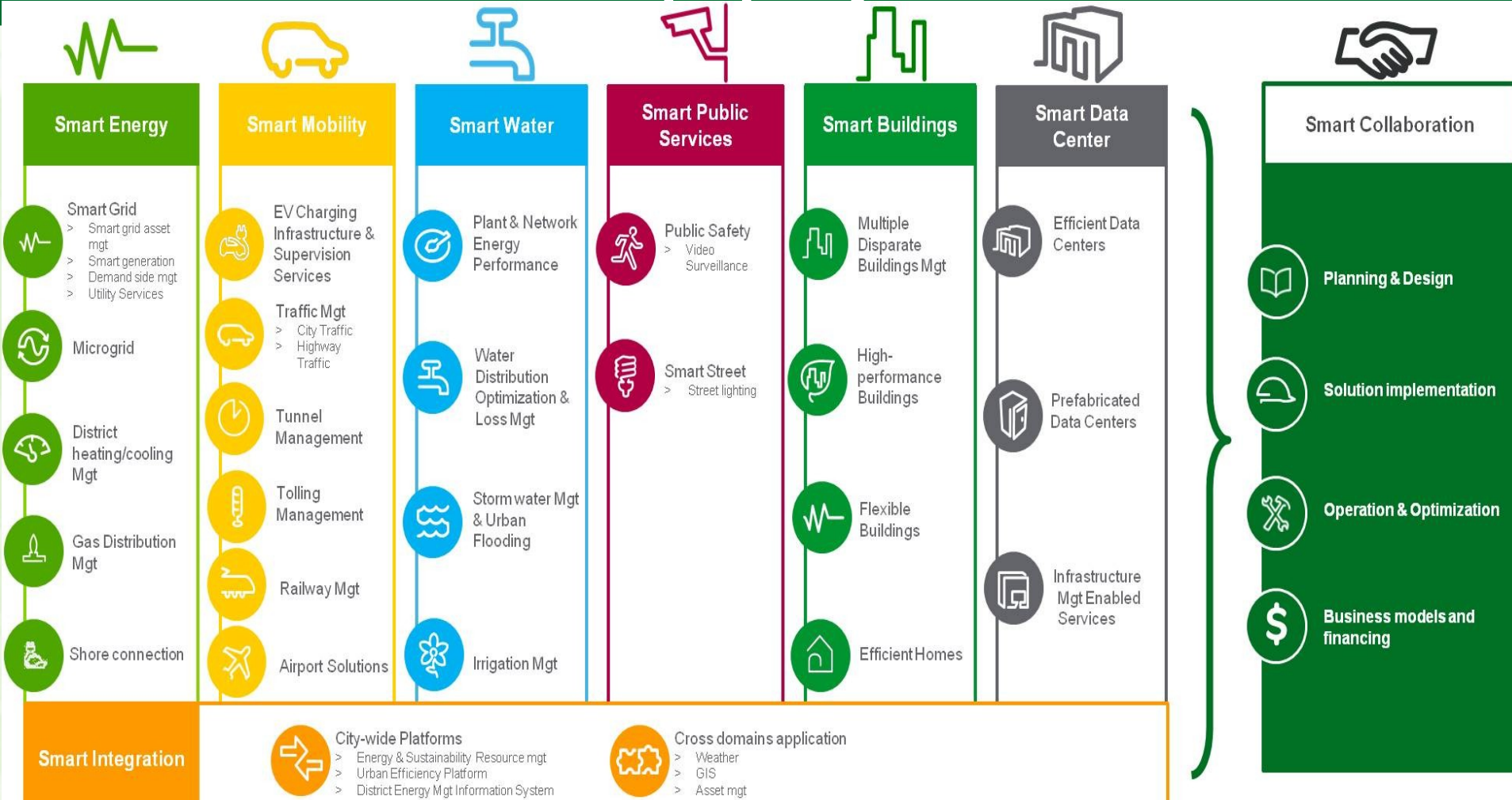

UNIWERSYTET
EKONOMICZNY
W KRAKOWIE

**Global
Communities**
Ukraine

Cyfryzacja

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

UNIWERSYTET
EKONOMICZNY
W KRAKOWIE

**Global
Communities**
Ukraine

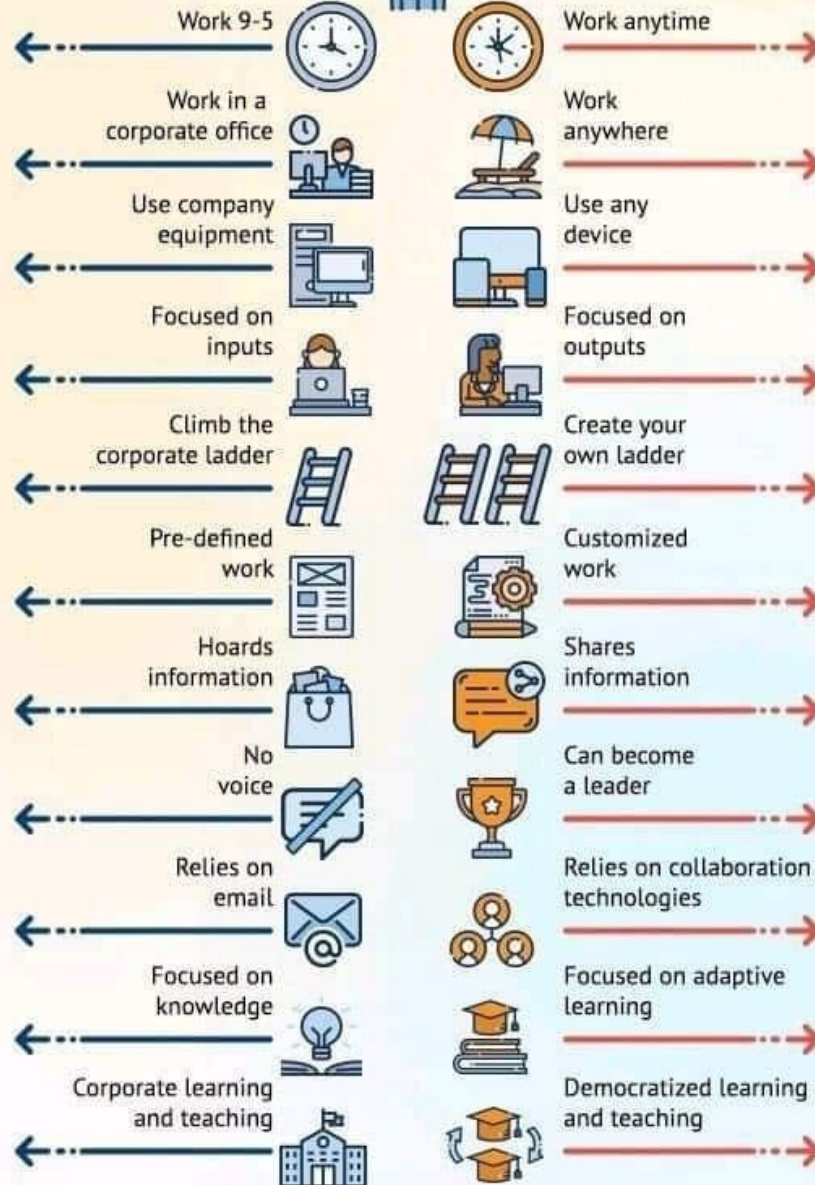

THE EVOLUTION OF THE EMPLOYEE

PAST

FUTURE

by Jacob Morgan

thefutureorganization.com

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

UNIWERSYTET
EKONOMICZNY
W KRAKOWIE

**Global
Communities**
Ukraine

Новий мегатренд... (Деглобалізація)

- Зменшення взаємозалежності та взаємодії держав, компаній та людей
- США проти Китаю. Від збирача простих пристроїв до високотехнологічного виробника та наддержави. США захищають свою гегемоністську позицію, в той час як Китай нападає на неї. Чи виграє Китай від глобалізації більше, ніж економіка США, що деглобалізується?
- Штучний інтелект для конкурентної переваги, а не для економічної свободи.
- Неовеберизм -> ренесанс національних держав і ручного управління економікою. «Контроль на благо громадян». До авторитарної політики.
- На кризах треба заробляти («Купуйте, поки ллється кров» [У. Баффет]). Ми не інвестуємо в попит, а зменшуємо пропозицію. Так діють, наприклад, автомобільна та будівельна галузі.

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

UNIWERSYTET
EKONOMICZNY
W KRAKOWIE

**Global
Communities**
Ukraine

Новий мегатренд... (Деглобалізація) (2)

- COVID-19, війна, інфляція. Постійні витрати зростають, що б'є по «середньому класу».
- зміна напрямку енергетичних потоків = порушення ланцюгів постачання.
- економіка дефіциту
- сильніший поділ світу на блоки.

З цього виникне новий економічний і геополітичний світовий порядок.

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

UNIWERSYTET
EKONOMICZNY
W KRAKOWIE

**Global
Communities**
Ukraine

Ми живемо в революційні часи

Janez Potocnik

- Ми є свідками бідності та соціальної нерівності. Майнова нерівність сильніша, ніж будь-коли (8 людей володіють половиною світового багатства. 2 мільярди людей заробляють менше 2 доларів на день). Місто є одночасно і причиною нерівності, і засобом її подолання.
- Половина роботи, яку ми виконуємо сьогодні, у 2050 році буде виконуватися роботами (комп'ютерами).
- Вперше в історії людства ми переживаємо появу єдиної, тісно взаємопов'язаної, людської, соціально-екологічної системи планетарного масштабу. Ми більш пов'язані та взаємозалежні, ніж будь-коли.

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

UNIWERSYTET
EKONOMICZNY
W KRAKOWIE

**Global
Communities**
Ukraine

Опортуністична економіка

- бізнес є бізнес
- опортунізм як домінуюча орієнтація більшості компаній породжує специфічний тип взаємозалежності
- це створює гравітаційне поле опортуністичної ринкової гри
- якщо переможець забирає все, то гра є нестійкою і веде до грабіжницької економіки
- гнучкість понад усе
- просторове розширення та стиснення часу

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

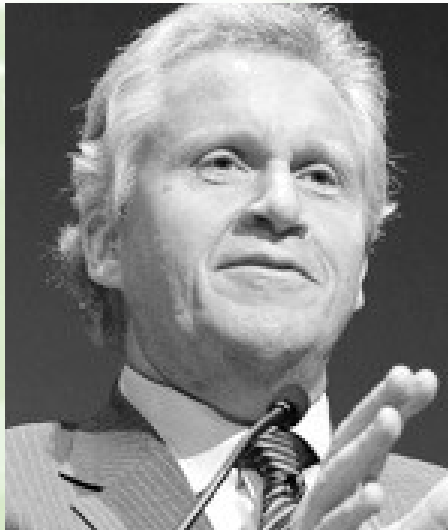

UNIWERSYTET
EKONOMICZNY
W KRAKOWIE

**Global
Communities**
Ukraine

Квартальний капіталізм

«В принципі, ми не прив'язані до чогось, що має горизонт в один рік. Суть у тому, що в цифрову епоху чекати рік на те, що щось станеться, – це дивацтво».

Jeff Immelt
CEO General Electric

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

UNIWERSYTET
EKONOMICZNY
W KRAKOWIE

**Global
Communities**
Ukraine

Лінійна економіка є катастрофічною...

«Коли технології та ідеологія починають розходитися, це лише питання часу, коли станеться «великий поштовх» (землетрус), який струсьоне систему».

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

UNIWERSYTET
EKONOMICZNY
W KRAKOWIE

**Global
Communities**
Ukraine

Лінійна економіка є катастрофічною... (2)

***«Ваша маржа
це мій шанс».***

Jeff Bezos
CEO Amazon

Bezos, photographed at Amazon
headquarters in Seattle on March 11. fot.
Wesley Mann

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

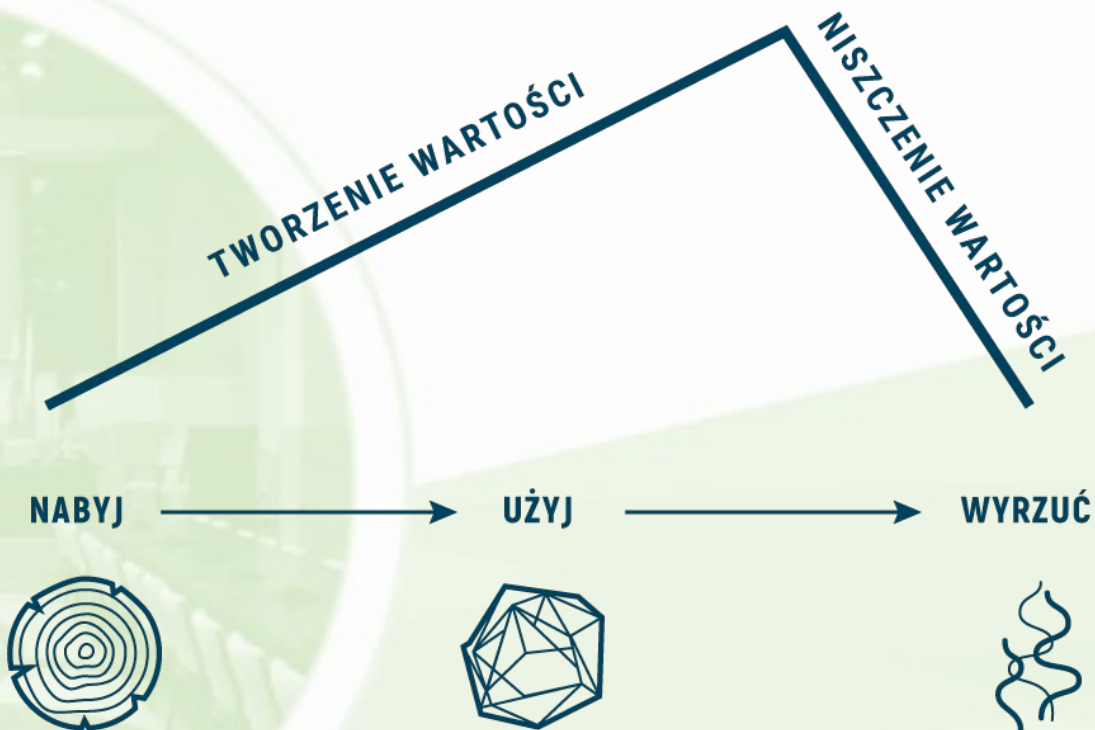

UNIWERSYTET
EKONOMICZNY
W KRAKOWIE

**Global
Communities**
Ukraine

Цінності в лінійній економіці (купити - використовувати – викинути)

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

UNIWERSYTET
EKONOMICZNY
W KRAKOWIE

**Global
Communities**
Ukraine

Цінності в лінійній економіці

Опортунізм як домінуюча орієнтація компаній призводить до стадної поведінки. Всі учасники намагаються робити більш-менш однакові речі. І це призводить до того, що конкуренція зводиться переважно до знищення конкурентів і захоплення їхніх ринкових позицій. Це явище можна описати як канібалізацію ринку. Не вигідно інвестувати і будувати, краще захопити те, що створять інші. Тоді економічна сила будується на захопленні та привласненні, а не на співпраці та розподілі вигод (Хауснер, 2019).

Такий спосіб мислення можна також перенести на нематеріальні ресурси і, наприклад, поставити питання: якими є соціальні витрати від 12 мільйонів туристів, які щороку приїжджають до Кракова? Туризм є важливою галуззю економіки Кракова, але він також генерує соціальні витрати, які необхідно визнати, щоб прийняти правильне рішення про напрямок розвитку туризму в Кракові. Прибуток ніколи не може бути виправданням нашої діяльності, інакше ми будемо рухатися у напрямку Венеції, яка є синонімом комерціалізації функцій і просторів. У цій ситуації відбувається деномінація матеріальних ресурсів міста (простір, фінанси, пов'язані зі збільшенням витрат на туристичні послуги) та нематеріальних ресурсів (ідентичність

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

UNIWERSYTET
EKONOMICZNY
W KRAKOWIE

**Global
Communities**
Ukraine

Цінності в лінійній економіці (2)

Іншим прикладом є комерціалізація простору в центрі міста, який є найбільш цінним через свої культурні та ландшафтні достоїнства, що також пов'язано з цінами на нерухомість. Комерціалізація простору відбувається без залишення місць загального користування, що дозволяє лише небагатьом обраним отримати вигоду від такої схеми. Передумовою опортуністичної економіки є те, що дозволено все, що покращує фінансовий результат, дозволяє досягти економічну мету. Якщо це так, то це означає, що ми не думаємо про побудову довгострокових відносин з клієнтами, споживачами та партнерами. Ми думаємо лише про прибуток і – що ще більш тривожно – все частіше про квартальний, навіть не річний прибуток. Горизонт бізнес-мислення скорочується (Хауснер, 2019).

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

UNIWERSYTET
EKONOMICZNY
W KRAKOWIE

**Global
Communities**
Ukraine

Лінійна економіка – висновки

Лінійна економіка – висновки

З огляду на наведені вище міркування щодо лінійної економіки, можна зробити кілька висновків стосовно міської економіки:

1. Існуюча парадигма управління розвитком, заснована на лінійному використанні ресурсів, вичерпала себе. У довгостроковій перспективі це призведе до дедалі більшого марнотратства ресурсів і збільшення розриву між багатими та бідними (привілейованими та маргіналізованими, тобто одержувачами благ і донорами ресурсів). Дотримання моделі опортуністичної економіки призводить до скорочення горизонту діяльності, а модельна організаційна формула ґрунтується на тому, щоб бути максимально гнучкими, щоб мати змогу скористатися кожною можливістю. Міські суб'єкти приймають орієнтацію на трансакції по відношенню до середовища і послаблюють орієнтацію на взаємовідносини.

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

UNIWERSYTET
EKONOMICZNY
W KRAKOWIE

**Global
Communities**
Ukraine

Лінійна економіка – висновки (2)

2. Опортунізм розвиває партикуляризм, що особливо помітно в певних бізнес-секторах, наприклад, у деяких компаніях-забудовниках. Експансивна політика компаній, які будують багатоквартирні будинки та торговельні центри в центрі міста, є настільки ж безжалісною, наскільки і руйнівною для міського простору та соціальних зв'язків. Ми маємо справу з феноменом «подрібнення» простору та «привласнення» ландшафту. Будівництво закритих житлових комплексів є вираженням сучасного закриття міського суспільства для «чужих», але ще більшою проблемою є використання міських ресурсів для створення дисфункціональних і дисгармонійних будівель у найпривабливіших частинах міст.

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

UNIWERSYTET
EKONOMICZNY
W KRAKOWIE

**Global
Communities**
Ukraine

Лінійна економіка – висновки (3)

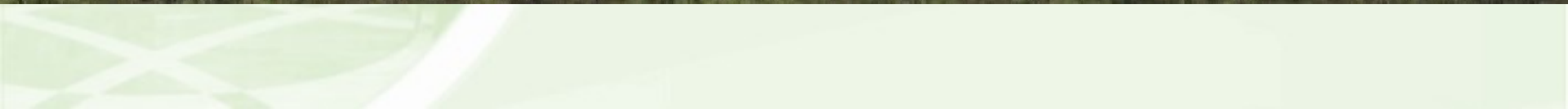
3. Лінійна економіка закономірно тяжіє до дисбалансу, який проявляється головним чином у тому, що певні соціальні групи мають кращий доступ до ресурсів розвитку, які вони потім можуть краще використовувати для досягнення власних поточних цілей. У цьому контексті циркулярна економіка постає як економічна модель, в якій перспектива використання ресурсів і відображення використаних ресурсів має довгостроковий характер, а крім діяльності з розвитку, обговорюються витрати, зокрема соціальні витрати, пов'язані з реалізацією діяльності у визначений спосіб, і, крім того, робляться спроби зменшити гостроту негативних наслідків впливу на зовнішнє середовище, а також спроби відновити ресурси, які в лінійній моделі були б лише предметом споживання.

Źródło: Gazeta Krakowska

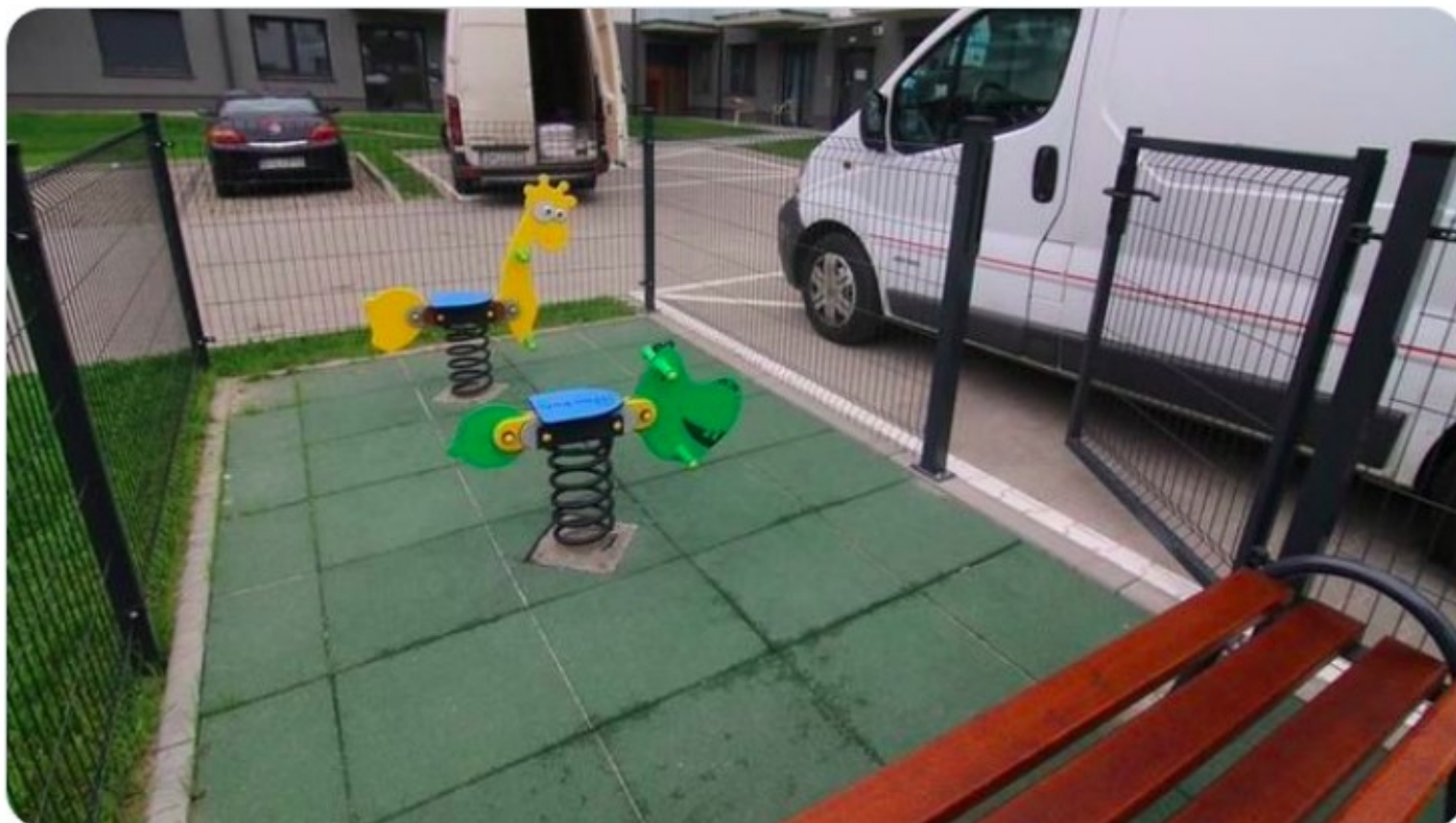

Miasto Jest Nasze 🌳 🏠 ♻️ @MiastoJestNasze · 2h

A to, szanowni Państwo, jest plac zabaw z deweloperskiego osiedla z Wrocławia.

[#betonoza](#)

💬 22

↻ 21

❤️ 114

IMG ↓

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

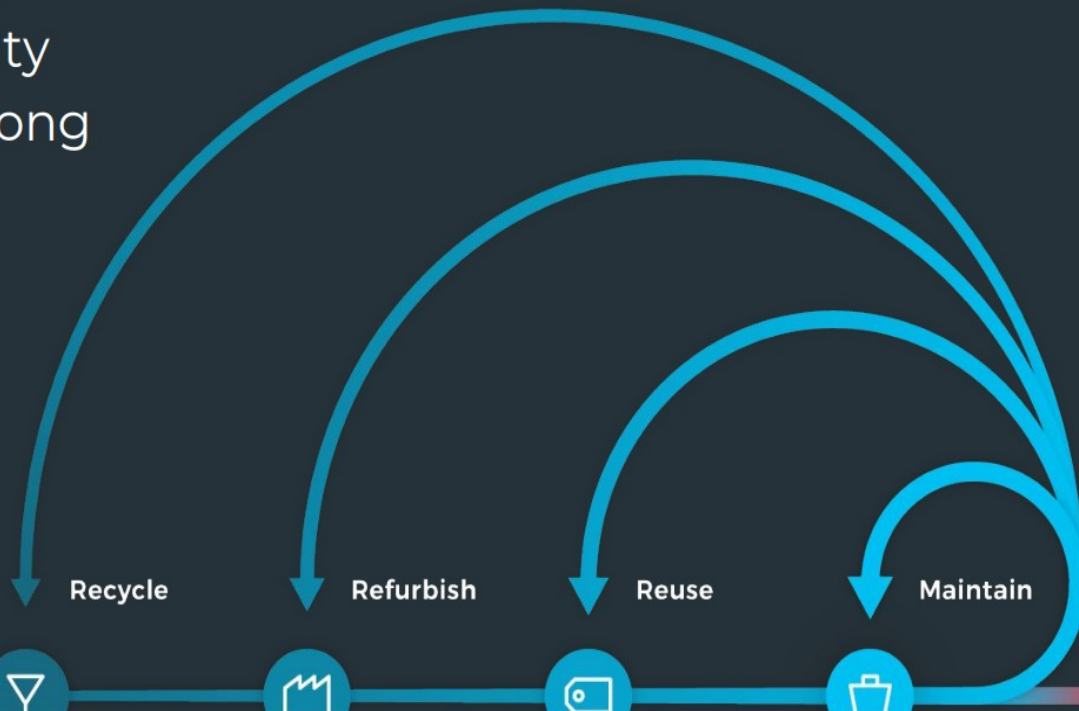
UNIWERSYTET
EKONOMICZNY
W KRAKOWIE

**Global
Communities**
Ukraine

Цінності в циркулярній економіці

In a **circular economy**, resources are maintained at their highest utility and value for as long as possible

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

UNIWERSYTET
EKONOMICZNY
W KRAKOWIE

**Global
Communities**
Ukraine

Цінності в циркулярній економіці

Щодо циркулярної економіки, то найпоширенішим посиланням є (Кульчицька, Pędziwiatr (Людина у постійному русі), 2019, с. 11):

- 1) Мінімізація відходів шляхом повторного використання, переробки та повного відновлення, включаючи, перш за все, поводження з відходами – якщо вони виникають – як з потенційним джерелом вторинної сировини, часто недоступних через відсутність ресурсів (критичної сировини), широке використання відпрацьованого тепла або багаторазове використання води (Комар, 1975);
- 2) максимізація доданої вартості продукції в ланцюжку створення вартості шляхом, зокрема, впровадження екодизайну, що враховує весь життєвий цикл продукції, підвищення стійкості, поліпшення якості продукції, сприяння співпраці в ланцюжку створення вартості (економічний симбіоз), спільного використання, широкого застосування відновлюваних матеріалів (Хіслоп та Хілл, 2011);

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

UNIWERSYTET
EKONOMICZNY
W KRAKOWIE

**Global
Communities**
Ukraine

Цінності в циркулярній економіці (2)

- 3) запровадження фінансової політики для підтримки розвитку нових технологій, процесів та послуг, а також інвестицій та організаційних рішень, спрямованих на реалізацію заходів щодо Економіки замкнутого циклу, включаючи інновації та еко-інновації;
- 4) освіта та стале споживання, щоб домогтися прийняття продуктів і дій, спрямованих на Економіку замкнутого циклу, а також підвищити екологічну обізнаність.

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

UNIWERSYTET
EKONOMICZNY
W KRAKOWIE

**Global
Communities**
Ukraine

Циркулярна економіка в умовах кризи

Вихід з кризи має відбуватися за такими принципами:

- 1) Інновації для розвитку конкурентоспроможності.
- 2) Об'єднання в мережу, зберігаючи при цьому свою ідентичність.
- 3) Інвестиції в економічну базу – розбудова власної конкурентоспроможності.
- 4) Творча, а не повторювальна робота.
- 5) Розвиток людського (інтелектуального) та соціального (громадянського) капіталу.
- 6) Аналіз переліку прибутків і збитків, включаючи нематеріальні активи (імідж, ідентичність, а також простір, функціональність).

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

UNIWERSYTET
EKONOMICZNY
W KRAKOWIE

**Global
Communities**
Ukraine

Будь ласка, задавайте питання або висловлюйтеся у дискусії

Дякуємо за увагу!

mkudlacz@uek.krakow.pl